

نمونه سؤالات امتحانی نیمسال اول

فارسی [تمامی رشته‌ها]

از درس ۱ تا انتهای درس ۹

■ قلمرو زبانی

- ۱- معنای لغات مشخص شده را بنویسید. (۱/۵ نمره)
راست به مانند یکی زلزله:
آهنگ کید و عداوت کردند:
 در آبگیری سه ماهی بود؛ دو حازم، یکی عاجز:
 ۲- املای درست واژگان نادرست را بنویسید. (۰/۷۵ نمره)
 بال و غارب - بهایم و چهارپایان - عذاب غرض - رعشه شدید - مستقنی و بی‌نیاز - لعیمی و پستی
 ۳- املای درست را انتخاب کنید. (۰/۵ نمره)
 در دفع مکاید دشمن تأخیر (صواب - ثواب) نبیند.
 دیوار شهر خراب شده است، آن را (عمارت - امارت) باید کردن.
 ۴- کاربرد معنایی پسوند «ک» را مشخص کنید. (۰/۵ نمره)
 خورجینک: ..... دمک: .....
 ۵- برای کلمات زیر دو هم‌خانواده بنویسید. (۱ نمره)
 انعام: ..... فراغ: .....
 ۶- نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید. (۱ نمره)
 گریزی رندانه زد که به سود اسب انجامید؛ شتابان خط‌هایی درهم کشید و علفزاری ساخت.
 ۷- نقش دستوری ضمائر مشخص شده را بیابید. (۰/۵ نمره)
 گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید
 ۸- کدام قسمت جمله حذف شده است؟ نوع حذف را بنویسید. (۰/۵ نمره)
 نیکو خو بهتر هزار بار از نیکورو.
 ۹- دو واژهٔ دوتلفظی بنویسید. (۰/۵ نمره)
 ۱۰- در عبارت زیر «واو» ربط و عطف را بیابید. (۰/۵ نمره)
 تا توانی از نیکی کردن میاسا و خود را به نیکی و نیکوکاری به مردم نمای.

■ قلمرو ادبی

- ۱- ایهام بیت زیر را توضیح دهید. (۰/۵ نمره)
 گفتیم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد
 گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید
 ۲- کدام بیت حسن تعلیل دارد؟ (۰/۲۵ نمره)
 چوب را آب فرو می‌نبرد حکمت چیست؟
 گرت هواست که معشوق نغسلد پیمان
 ۳- در کدام عبارت آرایهٔ سجع وجود دارد؟ چرا؟ (۰/۵ نمره)
 در مقابلهٔ جفا، وفا کرد و در مقابلهٔ زشتی، آشتی کرد.
 یوسف را از روی نیکو، بند و زندان آمد و از خوی نیکو، امر و فرمان آمد.

- ۴- در مصراع‌های زیر، مورد خواسته شده را بیابید. (۰/۷۵ نمره)
 گاه چو تیری که رود بر هدف ← مشبه‌به
 تا خار غم عشقت آویخته در دامن ← مشبه
 گفتمت چون دُر حدیثی گر توانی گوش کن ← ادات تشبیه
- ۵- در بیت زیر آرایه‌های «مجاز» و «حس آمیزی» را بیابید. (۱ نمره)
 لیک چنان خیره و خاموش ماند
- ۶- نام نویسندگان آثار زیر را بنویسید. (۰/۵ نمره)
 اتاق آبی: ..... سیاست‌نامه: .....
- ۷- از نویسندگان زیر یک اثر نام ببرید. (۰/۵ نمره)
 جلال آل احمد: ..... محمدبن منور: .....
- ۸- ابیات زیر را کامل کنید. (۱ نمره)
 گه نعره زدی بلبل، گه جامه دریدی گل
 .....
 که لسان غیب خوش تر بنوازد این نوا را
 .....

کز همه شیرین سخنی، گوش ماند

که لسان غیب خوش تر بنوازد این نوا را

■ قلمرو فکری

- ۱- ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید. (۲/۵ نمره)
 - و اندر همه کاری داد از خویشتن بده.
 - و چون بر رقعۀ من اطلاع یابد، قیاس کند که مرا اهلیت چیست.
 - و خون تو امضای راستی است.
 - زهی گویا ز تو، کام و زبانم
 گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان
- ۲- مفهوم هریک از عبارات زیر را بنویسید. (۴ نمره)
 - خَلَفَ صَدَقَ نِیَاکَانَ هِنرورِ خود بود.
 - که جایی که در یاست من کیستم؟
 - صورت زیبایی ظاهر هیچ نیست
 - شَرَفَ الْمَکَانَ بِالْمَکِینِ.
 - همچون مروارید در دل صدف کج و کوله‌ای سال‌ها بسته ماند.
 - صورتک به رو نداشت.
 - گفتم این شرط آدمیت نیست
 - گندم‌نمای جو فروش مباش.
- ۳- چرا ناصر خسرو دعوت وزیر را نپذیرفت؟ (۰/۲۵ نمره)
- ۴- موضوع ادبیات غنایی چیست؟ (۲ مورد) (۰/۵ نمره)
- ۵- در داستان «دیوار» عناصر زیر نماد چه چیزی است؟ (۰/۵ نمره)
 دیوار: ..... بنا: .....

تویی هم آشکارا، هم نهانم
 نگاه دار سر رشته تا نگه دارد

گر او هست حقاً که من نیستم
 ای برادر سیرت زیبا بیار

مرغ تسبیح‌گوی و من خاموش

آموزشی

فرهنگی

پاسخ تشریحی

فارسی [تمامی رشته‌ها]

قلمرو زبانی

- ۱- راست: دُرُست / حَضِیض: جای پست در زمین یا پایین کوه، پستی / کید: حیل، فریب / حَقّه: جعبه، صندوق / حازم: محتاط / وَقَب: هر فرورفتگی اندام چون گودی چشم
- ۲- املاى درست واژگان: عذاب قرض / مستغنی و بی‌نیاز / لئیمی و پستی
- ۳- صواب / عمارت
- ۴- «ک» تصغیر: کم بودن، کوچک بودن ← خورجینک: خورجین کوچک / دَمَک: زمان کم
- ۵- نعیم، نعمت، تَنَعَم / فارغ، فراغت
- ۶- رندانه: صفت / سود: متمم / شتابان: قید / علفزاری: مفعول
- ۷- ت: مضاف‌الیه / ما: متمم
- ۸- فعل «است» به قرینه معنایی حذف شده است و از مفهوم عبارت به بخش حذف شده پی می‌بریم.
- ۹- آموزگار / کارگر / مهربان / آسمان
- ۱۰- «واو» اول: ربط / «واو» دوم: عطف

قلمرو ادبی

- ۱- واژه «بو» ایهام دارد: ۱- رایحه ۲- امید و آرزو
- ۲- بیت اول، شاعر در این بیت دلیلی غیرواقعی اما ادبی برای فروزرفتن چوب در آب آورده است.
- ۳- در عبارت دوم، واژه‌های «زندان» و «فرمان» آرایه سجع می‌سازند؛ چون در پایان دو جمله آمده‌اند و از نظر صامت و مصوت‌های پایانی با یکدیگر هماهنگ هستند.
- ۴- مشبه‌به: تیر / مشبه: غم عشق / ادات تشبیه: چون
- ۵- مجاز: گوش ← مجاز از شنیدن / حس آمیزی: شیرین سخنی
- ۶- اتاق آبی: سهراب سپهری / سیاست‌نامه: خواجه نظام‌الملک توسی
- ۷- جلال آل احمد ← ارزیابی شتاب‌زده / محمدبن منور: اسرارالتوحید
- ۸- با یاد تو افتادم از یاد برفت آن‌ها / چه زخم چو نای هر دم، ز نوای شوق او دم؟

قلمرو فکری

مؤسسه آموزشی فرهنگی

- ۱- و در همه کارها به حساب خود رسیدگی و انصاف را رعایت کن.
و وقتی که نامه من را بخواند، متوجه لیاقت و شایستگی من می‌شود.
و تو با خون خود، راستی و حقیقت را رواج دادی.
خوشا که به واسطه تو، دهان و زبانم گویا شده و همه پیدا و پنهان وجود من، تو هستی.
اگر می‌خواهی که معشوق، عهد و پیمان را نشکند، رشته مودت و دوستی را نگاه‌دار تا او نیز رشته محبت را از دست ندهد.
- ۲- میراث‌داری (جانشین راستین اجداد خود بودن)
تواضع و فروتنی
برتری رفتار نیکو بر ظاهر نیکو و خوب
اعتبار و ارزشمندی هر جایگاه، به مقیم و جای‌گیرنده در آن بستگی دارد.
ناشناخته ماندن قدر و ارزش فرد
یک‌رو بود (ریاکار نبود).
همه مخلوقات حمد و ستایش خدا را به‌جا می‌آورند و شایسته است که انسان هم به این کار مشغول باشد.
دورو و ریاکار نبودن.

- ۳- به علت وضع ظاهری اش که مناسب نبود، خجالت می کشید.
- ۴- بیان عواطف و احساسات شاعر یا نویسنده دربارهٔ دوستی، محبت، عشق، شادی و برخی مفاهیم عمیق عرفانی
- ۵- دیوار: نماد جدایی و فاصله / بنا: نماد انسان تفرقه‌انداز

گزینش دو

مؤسسه آموزشی فرهنگی